گەشتێک بە دامێنی چیای حەساروست بەرەو گوندی رۆستێ

ئامادەکردنی: نەوزاد محەمەد

چیای حەساروست بە بەرزترین چیای ئەم بەشەی کوردستان دادەنرێت و بەرزترین لووتکەشی (هەڵگورد)ە بە ئامێزی ئەم چیایەوە گوندێکی خنجیلانەهەڵکەوتووە، کە گوندی (رۆستێ)یە لەم ناوچەیە بە چیایەکەش دەڵێن (حەسار) واتە حەساری رۆستێ، یاخود حەسار رۆست. جا دوور نیە ێوی حەسارۆستیش لە وە نەهاتبێ. گوندی رۆستێ سەر بە ناحیەی (سمێلان)و قەزای سۆرانە، کە نزیکەی ٤٠کم لەناوەندی قەزاوە دوورە. ئەم گوندە لە کۆتایی ئەو دۆڵەیە کە پێی دەڵێن دۆڵی رۆستێ. جگە لە سرو هەڵدورد بەلای باکووری ڕۆژهەڵاتیەوە، چەندین لوتکە چیای بڵند دەوری داوە وەك (بەردەبوك)و(کانگان) لە باشوورو (گۆشینە) و (گولان) لە ڕۆژئاواوە.

چۆمی ڕۆستێش کە لە بناری هەڵگوردو مەموورەوە دەستپێدەکا لە خوار گوندەکەوە تێدەوڕیۆ لە نزیك بەر سیرین تیەل ب رووباری باڵەکایەتی دەبێت.

گوندی رۆستێ نزیکەی (١٤٠) ماڵ دەبێ جگە لە چەند خانەوادە کە لە شارو ئۆدوگاکان دەژین. گوندی رۆستێ پێشوتر زیاتر بەسەر یەکەوە بوون، خانووەکان لە پەنای یەکتری دروست کرابوون، بەو پێیەی شوێنی گوندەکە قەد پاڵە، خانووەکان دەکەونە سەر یەکتریو دیمەنێکی جوانی دروست دەکرد. بەڵام ئێستا تا ڕادەیەك ماڵەکان بەر بڵاون ئەمەش دوای گەڕانەوەی خەڵکی گوند بۆ دروست کردنەوەی گوندەکەیان. جگە لەمەش لەو بەری چەمەوە واتە بە بەری {ئارونیان}ەوە خانووی دڵگیریان دروست کردووە. کە تەنها لە وەرزی هاوین تێیدا دەژین، لە پایزو زستاندا بەفر بە تەواوی ئەوشوێنە دادەپۆشێ. لە هاویندا گوندی رۆستێزۆربەی ماڵەکانی دەگوازنەوە بەری ئارو نیان چونکە زیاتر رەزو باخەکانیان دەکەوێتە ئەو شوێنەوە، هەروا تەماتەو، ئارو، ماش دەکەن لە هاویندا. گەنم و جۆش تۆ دەکەن هەر چەندە زەوی‌و هەمواریش کەمە بۆ ئەم مەبەستە. هەندێکی تریش مەڕو ماڵات بەخێو دەکەن و دەچنە کوێستانەکان. پەلەوەریش جۆری قەل و قازو مریشك بە خێو دەکەن، بەناوباگیشە بە پەروەردە کردنی هەنگ بەوەی ناوچەیەکی کوێستانە هەر بۆیەش لە بەهاراندا دەچنە ڕێواس و کوارگ و کەنگرو جاترەو مازو، قەزوان و سرێلك و کاردو کە بۆ خواردن و فرۆشتن بە کاردێنن.

گوندی رۆستێ ڕێگەیەکی چەو ڕێژو نەوتی ڕەش بەسەر کراوبە احیەی سمێلان و جادەی گشتی دیانا۔ حاجی ئۆمەران دەبەستێتەوە، رۆستێچ نەخۆشخانی تێدایەو قوتابخانەی لێیە کە جگە لە سەرتایی ٣پۆلی ناوەندیشی هەیە. رۆستێ بەهۆی بەرزی‌و شوێنەکەی ناوچە کوێستانیەکەی بەفر ملی زۆری لێدێ. لە پاییزی ئەم ساڵ و دوا ڕۆژەکان مانگی (١١)دا کاتێك بە نێو گوندەکە دەخولانیەو. لە لایەك کەسانێ دەهاتنە بەر چاوان سەربانیەکانیان دوەماشت و ڕێگەو بانەکانیان پڕکردبوو لە بەفر، لە لایەکی دی چەندەکەی دی بە باگردەڵە سەربانەکانیان دەگێڕا.

هێشتا زوو بوو، تەواوێك ڕۆژێ مابوو کە شەختەو سۆڵ هەموو شتێکی بەستبوو، سیخە سۆڵەی بەفرو شەختە بە سوانەو پلۆسك ژێر کەورە شاخەکانەوە سۆر بوو بوونەوە. بەفری هەندێك لەسەر بانەکان خالێکی گەورەی لە ناوەندا ڕەش بوو بووە، ئەمیش بە هۆی گەرمی دوکەڵکێشی زۆپاکانەوەکە بەفرەکەی دەوری بە بازنەیەکی بچووك توا ببۆوە.تەواو لە پەنای یەکێك لەو خانووانە چەند منداڵی چاو گەش لە نێو بەفرەکەدا هاتوو چۆیان دەکرد، ئەو کاتەی چاویان بە کامێراکە کەوت خێرا هەڵاتن بۆ ژووری‌و خۆیان لە پەنای نەنکێ نا.نەنکێ تەمەنی نزیکەی ٧٠ساڵان دەبوو، بەڵام زۆر خاوێن و گورج و گۆڵ‌و لەفز شیرین بوو. (پورخاتون) بەدەم قەند شکاندنەوە کەوتە گفتوگۆ: جا ئێستا وەکی جاران نیە لە پێشدا خەڵکی دەگەڵ یەکتری ئی چا بوون هاوکاری یەکتریان دەکرد لە هەموو ئیش و کارێ، جا وەکی بلێین پیرەمێرد یا پیرێژنێك کەس نەبێ لە خەلکی گوندی دەروجیران دەهاتن سەربانەکانیان لەبۆ دەماشت و دەگێڕا. جاران کە پرسەیە لە گوند هەبایە، لە هەموو ماڵێدا نان و چێشتیان لەبۆ دەبردن هەروا لە زەماوەنیش وا بوو، کەچی ئێستا خەڵك چاوچنۆك بووینەو کەمتر هاوکاری یەکتری دەکەن. لە پێشدا کورو کچی جحێڵ حەیرانیان دەگوتن و هەڵپەرکێیان دەکرد.جا ئێستە دەڵێن گۆرانی ناڵێین حەیبە.جا لو بۆ حەیبە گۆرانی حەیبە؟ ئیدی خەڵك گۆراون وەڵا من چ فرق پێناکەم کوردی ئێرانی بێ، هی تورکیا بێ، هی سوریا بێ، کورد هەرۆ دوردە دەبێ ئێمە بەرامبەر یەکتری چ خیانەتی نەکەین. لە کۆتاییدا پور خاتون گوتی: بە خوا تاو چای گەرم نەخۆن لێرەدا دەرناکەون.هەر بە بری ڕێگەکەی ناو گوندەوە کەسێکمان خێرا بەتەکان پاڵی بەفر ماڵەکەی دەنا خەریك بوو سەربانەکەی دەماشت. دوای ماشتنی سەربانەکان و پشودانێکی کورت کتك (حەمید رۆستی) بەم جۆرە باسی گوندی (رۆستێ)ی بۆ کردین:

سەرەتا پێم خۆش بوو لە جێگەیەکی ئیسراحەت بە درێژایی باسی گوندم بۆ کردبان، بە هەر حاڵ رۆستیچ زۆر کۆنەو زۆر ئاسەواری کۆنیشی تێدا دۆزراوەتەوە.رۆستیچ شوێنێکی زۆر گرنگیش بوو وەك پێگەیەکی شۆڕشەکانی کورد، لەم بوارەش خزمەتی بە شۆڕش کردووە، خەڵکی ئێرە هەمیشە لە ریزی شۆڕشدا بوونە. هەوا ئێرە شوێنێکی زۆر دڵگیرەو لە زستان بەفرێکی زۆری لێدەبارێ و هاوینیش ناوچەکە فێنك و هەوایەکی سازگاری هەیە. ئێمە هاوینان دەچینە ئەوبەری چۆمەوە کە پێی دەڵێن بەری (ئارونیان) هاوینە هەوارێکی زۆر خۆشەو ئیش و کاریشمان هەر لەوێیە هاوینان. گەلێ دارو درەخت و لێرە واری بەر فراوانی هەیە وەك: بەڕو، مازی، شنی، قەزوان، تاوك، گێوژ، بوزی، چنار، بی، سپیدار، گوێز، سێو، هەڵوژە، زەردەلو، خۆخ، قەیسی، هەنجیر، هەرمێ. چەندین جۆری هەرمێ هەیە وەك: سێو هەرمێ، کرۆسکی هەرمی، کرۆسکی نەعنا، کرۆسکی مستۆ، عوسمان خوازی، چاوڕەش، کرۆسکی کێوی. هەروەها ئەم جۆری (ترێ) یانەش لێرە هەیە: رەش میری، سونجی، گوانبزن، تۆری، مامە کۆسی. **جۆرەکانی سێویش ئەمانەن:** سێوە سوورەکە، سێوە خەفانی، سێوە قامیشی، تارە سێو، مزرە سێو. ئێدی کوردستانەکانیش بە تایبەت سەری حەسارو هەڵگورد، پڕن لە گژو گیای کوێستانی جۆراوجۆرو گوڵی رەنگاو رەنگی شلێرو مێلاقەو سویسن و هی‌تر. لە رووی خزمەت گوزارییەوە گوندی رۆستی ڕێگەوبانەکەی تا رادەیەك باشەو بیریاریشە قیرتاو بکرێت. قوتابخانەو نەخۆشخانەشمان هەیە، بەڵام قوتابخانەکەمان ئاوو کارەبای بۆ دابین کراوە. کارەبای گوندیش بە هاوکاری حکومەتی هەرێم و خەڵکی گوند لەسەر چۆمی کەندی ئاشان بە تۆربایین دروست کراوە کە کارەبای گوندی رۆستێ‌و گوندی گرتك دابین دەکات، یەڵام ئێستا بە داخەوە ماوەیەکە خراپ بووە هێشتا بۆمان چاك نەکراوەتەوە.

کاك حامد لە کۆتاییدا گوتی: پێویستە بایەخ بە گوندی رۆستێ‌و کوێستانەکانی بدرێت لە رووی گەشتوگوزارەوە بۆ دە رۆژ جێگەیەکی زۆر خۆش و دڵرفێنە بە تایبەتی پڕە لە کانیاوی سازگارو گوڵی رەنگاو رەنگی کوێستانی.

کەناڵەنێوخۆییەکان و چەند سەرنجێک

بە هرەوەر مەرزانی

راگەیاندن وەك بەشێکی گرنگ لە ژیانی رۆژانەدا رۆڵێکی کاریگەر دەبینێ لە پێگەیاندن وپێشڤە چونی بیرو هزری تاکەکانی هەر کۆمەڵگایەك، ئەگەر بەشێوەیەکی راست و دروست ودوور لە هیچ سانسۆرێکی دا پلۆسێنەرانەو دیماگۆجیانە بێت. دوای راپەڕینی بەهاری ٩١ وهەڵبژاردنی پەرلەمان و پێك هێنانی حکومەتێکی خۆماڵی، ئەم بوارە گرنگی یەکی زۆری پێدراو هەریەکە لە حزبە کوردستانیەکان و گروپ و رێکخراوە جەماوەرییەکان بەپێ ی تواناوئیمکانیەتی خۆی دەزگایەکی راگەیاندنی دامەزراند، بۆئەوەی لە رێگەیەوە ئایدۆلۆژیاو کارو چالاکیەکانی خۆی بگەیەنێتە جەماوەر،هەر لە رۆژنامەو گۆڤارو رادیۆوتا دەگاتە پەخشی تەلەڤزیۆنی، کە ئەمەش هەنگاوێکی دڵخۆکەرانەبوو بۆگەلەکەمان و بوونی ئازادی رادەربڕینی تیادا بەرجەستە بوو بۆگەیاندنی هەموو دەنگەکان بە حکومەت وجەماوەر. دوای ئازادکردنی عێراق لە لایەن هاوپەیمانەکان لە دەست زوڵم وزۆرداری سی ساڵەی رژێمی شۆڤێنی بەعس ئەم بوارە هەم لە نێو عێراق بە گشتی و هەمیش لە کوردستان گرینگی زیاتری پێدرا ئەوەی من لێرەدا دەمەوێ تیشکی بخەمە سەر، کەناڵە تەلەفزیۆنیە نێو خۆییەکانە کە چەندین خاڵی نێگەتیڤانەیان تیادا بەدی دەکرێت ئەمەش وایکردوە تادێبینەرانیان کەمتر بێتەوە.

زۆربەی ئەو بەرهەمانەی کەناڵەتەلەفزیۆنیەکانمان پەخشی دەکەن لە کەناڵێکی ئاسمانیەوە وەرگیراوەو لاشیان رەوایە کە بەهەمان ئارمی ئەو کەناڵەوە پەخشی بکەنەوە، بەڵام لایان کوفرە ئەگەر بەرهەمێکی تەمسیلی ،شانۆیی ،مۆسیقی تادەگاتە کلیپی گۆرانیەك بە ئارمی کەناڵێکی خۆمانەوە لەشاشەی کەناڵێکی تردا دەربچێت ودەبێ ئەو ئارمە روپۆش بکرێت و لە خەڵکی بشاردرێتەوە ،لەلایەکی تریشەوە هەرکە کارێك بەرهەم دێنن یاخود بەرهەمێکی وەرگیراو دۆبلاژدەکەن کە خۆیشیان لە کەناڵێکی بیانیان وەر گرتوە ،ئەوا چەندین ناوبڕەو رێکلامی وای دەخەنە سەر کەکەناڵێکی تر نەتوانێ سودی لێ وەرگرێت ،یاخود بەڕوونی و بێ شاردنەوە لەسەربەرهەمەکە دەنوسرێت مافی لەبەرگرتنەوەی پارێزراوە ، واتە جگە لەخۆم کەس بۆی نی یە پەخشی بکاتەوە ،تائەورادەیەی ئەم دیاردە قێزەونە زۆر بەڕوونی لەسەر فیلمە کارتۆنیەکانیش رەنگی داوەتەوە کە هەرهەموومان دەزانین کەناڵەکانی ئێمە تا ئێستا نەگەیشتونەتە ئەو ئاستەی فیلمی کارتۆنی بەرهەم بێنن .

من پێم وایە ئەم کارانە ئەو پەڕی ناشارستانیەتن ودواکەوتوویی و خۆپەرستی کەناڵەکان دەردەخەن لەبری ئەوەی هاوکاری یەکبن و بتوانن بەهەماهەنگی زۆرترین خزمەت بە بینەرانیان بگەیەنن.

خاڵێکی تری سلبی تەلەفزیۆنەکان لەنارێکی پرۆگرامەکانیان دا دەردەکەوێت کە جاری واهەیە دووبەرهەمی دژبەیەك لەکاتێکدا پەخش دەکرێت وەك ئەوەی لەیەکێك لەکەناڵەکان و لەبەرنامەیەکی هونەریدا کەباسی لە تواناو بەهرەی هونەرمەندانی‌کورد دەکردو بەشان وباڵی ئەو هونەرمەندانەی دا هەڵدەدا کە لەناخۆشترین ساتەکاندا نیشتمانەکەیان جێنەهێشت و بەردەوامیش بوون لەسەر خزمەت کردنی هونەری مۆسیقاو گۆرانی کوردی، کەچی هەردوای خوێندنەوەی ئەم چەند دێرەی سەرەوە گۆرانیەکی گۆرانی بێژێکی دانیشتوی ئەوروپای بەچەند کچێکی سەماکەرەوە نیشانی بینەرانی داکەخۆی لەخۆی دا وەڵامێك بوو بۆ رەتکردنەوەی پەیامەکەی پێشووی.

ئەمەجگە لەوەی بیری نیشتمانی و نەتەوەیی زۆر بەکەمی بایەخی پێدەدرێت کەدەبێ گرنگی یەکی زۆری پێبدرێت و رۆژانە یاخود شەوانە لەپرۆگرامەکانیاندا تاکەکانی کۆمەڵگای کوردی لێ بەئاگابهێنرێتەوە وەکو ئەمرۆ لە هەموو کاتێك زیاتر پێویستیان بەهۆشیاری نەتەوەیی هەیە ، بۆیە پێویستە کەناڵەکانمان هەتا زووە بەخۆیاندا بچنەوەو چارەسەری خاڵە سلبیەکانی خۆیان بکەن، بۆئەوەی بتوانن بەهەماهەنگی و یەك دەستی زۆرترین خزمەت بەکۆمەڵگاکەمان بکەن.

لە بری فێربوون، توشی نەخۆشی دەرونی هاتووم!!!

ئامادە کردنی/ هیوا

پەروەردەو فێرکردن وای لێهاتوە، پێشبینی ئەوە دەکرێت چەند ساڵێکی دیکە، لە رێگای ئینتەرنێتەوە، لە بنکە سەرەکیەکانی‌فێرکردنەوە، بگوازرێتەوە بۆ منداڵان، وتەواوی کۆمەڵگا، وانەکانیان فێربن و لە زۆربەی وڵاتانی پێشکەوتوو، کە چی لای ئێمە لە بری شێوازی گونجاو شیاو لە تەك قوتابیاندا، زۆرێك لە مامۆستایان، پەنا دەبەنەبەر کاری لێدان و مامەڵەی ناشیرین، هەر ناکرێ بخرێتە سەر ڕووبەری رۆژنامە! منداڵان نەوەی دوا ڕۆژن، پیاوی ئایندەن، جۆرج ئالیوت دەڵێ: (هەرگیز بۆ گەیشتن بەوەی کە ئەتوانین پێی بگەین، درەنگ نییە!). بۆ ئەوەی کۆمەڵگایەکی تەندروست، دروست بکەین و بە ئامانجەکانمان بگەین، با لە منداڵە ژیکەلەکانمەوە، دەست پێ بکەین، سەر پشکی ئەو ئەرکە گەورەیە بەر توێژی مامۆستایان دەکەوێت، رۆژنامەی "رزگاری" ئەم ڕاپۆرتەی ئامادە کردووە چەند لایەنێکی ئاییندەیەکی گەشتر بۆ منداڵانی کوردستان و دوور لە توندو تیژی پەوەردە بکرێت: لەو بارەوەیەوە کچێکی تەمەن پانزە ساڵان، کە ئێستا لە قوتابخانە دابڕاوە وتی:

من لە پۆلەکانی سەرەتایی، مامۆستاکانم، زۆر توندو تیژ بوون، لە گەڵمدا تاکو وای لێهات، لە وانەکانم زیاترو زیاتر لێم دەشێوان و توشی نەخۆشی بورانەوەو سەرە لەرزە بووم و سبەینان نەم دەتوانی ملی رێگای قوتابخانە بگرمە بەرو وبۆیە بە ناچاری واز لە خوێندن بهێنم دوا ڕۆژم ڕەش بێت!! ژوان لە درێژەی قسەکانیدا چاوەکانی پڕ فرمێسك ببون وبە خامۆشیوە ووتی: کێ لە دوا رۆژم بەر پرسیارە؟؟ کاتی خۆی ماڵمان لە دیانا بوو، چەند مامۆستایەکمان هەبوو، وانەی عەرەبی و ئاینیان پێ دەگوتین بە هۆی ئەوەی پێم نامۆ بوون، هەمیشە لێدانم دەخوارد. زۆر ترسی لە دڵم چاندو ئەنجامەکەی بەم رۆژە گەیشتم .

قوتابیەکی دیکە لەو بارەیەوە وتی: نازانم مامۆستاکانی ئێمە وانە، هەڵبەتە هەموویان وانین، زۆریان وەکو باوك و دایکمان لامان پیرۆزن.... بە داخەوە، هەر لە بارەی توندو تیژی‌و لێدانی مامۆستایان دەرهەق بە قوتابیان، کچە قوتابییەکی تەمەن دە ساڵان وتی: مامۆستاکانمان ئەوەندەی کە تورەن و هاتو هاوار دەکەن بەسەرماندا، نیو ئەوەندە، لە گەڵمان نەرم و نیان نین، بە هەنسکی ساردەوە، دوا وشە وتی: ئەمەش جێگای داخە!

کۆمەڵگای کوردی، دەوڵەمەندە لە خێزانی هەژار، کە بارودۆخی خێزانییان لە حاڵەتێکی خراپ دایە، چونکە کۆمەڵگاکەمان بە چەندین قۆناغی دژوارو پڕ تراژیدیاو کارەساتدا تێپەڕیوە، زۆرێك لە منداڵان باوکیان یان دایکیان نەماوەو باری خێزانیانلە حاڵەتێکی نا لەبار دایە، توێژی مامۆستایان لە بری ئەوەی رەچاوی ئەو بارو دۆخە بکەن، کەچی لێیان دەپرسی لە بارەیەوە دەڵێن: کاری ئێمە چاککردنی خێزان نیە!! تەنانەت فێرکردنی منداڵەکانیانە، ئەویش گەر کەس و کاری قوتابیان هاوکارمان نەبن، ئێمە ڕەنگە کارێکی ئەوتۆمان پێ نەکرێت. مامۆستایەکی سەرتایی لە بارەی لێدان و توندو تیژییەوە وتی: هۆکارەکانی لێدان دەگەڕێنمەوە بۆ چەند فاکتەرێك ئەویش: ئامادە نەکردنی ئەرکەکانی رۆژانەی‌و گوێڕایەڵ نەبوونی بۆ مامۆستاویا گرنگی نەدان بە لایەنی پاك و خاوێنی‌و یا کاری جمو جۆڵی زۆر لە نێو پۆلەکانی وانە وتنەوەو.... وە هەروەها هۆکارێکی دیکە ئەوەیە: بە داخەوە هەندێك لە مامۆستایانی هاوپیشەم، ڕەنگە خۆرسك توندو تیژو تووڕە بن، چونکە ئێمە بە گشتی هەڵقولاوی واقیعێکی تاڵ و دژوار بووینە لە ڕابردوو تەنانەت ئێستاش، ئەمانە وای کردووە زۆرینەی کۆمەڵگا تورەن، هەروەها مامۆستایان بەشێکی ئەم کۆمەڵگایەیان پێکهێناوە، گەرچی من خۆم دەورووبەرەکەم شاهید حاڵن، بڕوایان بە لێدان و توندو تیژی نییە بە هیچ جۆرێك چونکە چارەسەری هیچ گرفتێك ناکات. بەڵام بڕوام بە سزا هەیە، دەبێ مامۆستای سەرکەوتوو شێوازی تایبەتی خۆی هەبێت لە هەڵسوکەوتی رۆژانەی، مامۆستا کەریم لە درێژەی ئاخافتنەکەیدا سەبارەت بە لێدان وتی: ئیمرۆ کاری لێدان قەدەغە کراوە بە بۆ چونی من نابێت دیاردەی لێدن و توندو تیژی بەردەوام بێت و بمێنێ، چونکە منداڵ کائینێکی پاك و بێگەردەو جیهانێکی پڕ لە میهرو وجوانیە۔ جیهانێکی تایبەتە۔ هەموو کەس ناتوانێ لە گەڵیدا بە پێی پێویست هەڵ بکا۔ تەنانەت ئەوانە نەبێت کە ژیان لایان خۆشەویستی‌یە!! هەروەها سەبارەت بە دیاردەی لێدان، دایکی دوو قوتابی لەو بارەوەیەوە وتی: لە ڕستیدا لێدان و توندو تیژی کارێکی باش نیە، بەڵام کاتێك قوتابی تەمبەڵ بوو، وانەکانی ئامادەنەکردو کاری نارێك و پێکی کرد، لەو حاڵەتەدا ماۆستایان چی بکەن؟! لەو حاڵەتەدا ناچارن پەنا دەبەنە بەر لێپێچینەوە لە درێژەی قسکانیدا خاتو نشتمان وتی: هەندێك جار لێدان و ئامۆژگارییم قەبوڵە، پێم وایە خراپ نییە چونکە منداڵانی ئەم سەردەمە گوێ لە کەس ڕاناگرن، ئێمە لە ماڵەوە هەندێ جار ناچار دەبین، لێیان تورە دەبین بەڕویانداو لێپێچانەوەیان لە تەکدا دەکەین.

هەر سەبارەت بە دیاردەی توندو تیژی لە قوتابخانەکاندا باوکی چوار قوتابی لەو بارەوەیەوە وتی: لە تەواوی دونیادا پاداشت و سزا هەبووەو هەیە! نابێ‌و ناکرێ کەسێك بە مەبەستی پەروەدەو فێرکردن، ڕەوانەی قوتابخانە بکرێ گوێڕایەڵی مامۆستاکانی نەبێت و وانەکانی ئامادە نەکاو مامۆستا لێی بێ دەنگ بێت، یا بۆ نموونە دوو قوتابی لە تەنیشت یەکترەوە دانیشن، یەکیان عاقڵ و ژیرو ئەرکەکانی رۆژانەی جێبەجێ بکاو، ئەویتریان تەمبەڵ و زۆر زانی و لاساری بکا. لەو حاڵەتەدا مامۆستا وەکوو تەماشاکەر تێیان بڕوانێ؟ !پێم وایە ڕاگرتنی ئەو هاوکێشەیە لێهاتووەی توانستی مامۆستایانە. من ناڵێم لێدان چونکە شێوازی دیکە هەیە مامۆستایان بیگرنە بەر، چونکە مامۆستا پێشەنگی گەلە، ئەوەندەی سەر شانیەتی و ئەبێ شێوازێکی دروستی‌و بەرنامەی وانە وتنەوەو هەڵس و کەوتی تەندروستی‌و بە چاوی خۆشەویستیەوە مامەڵەیەکی شیاو لەگەڵ قوتابیاندا بەکاربهێندرێت. من تا ئێستا منداڵەکانم شکایەتیان لە مامۆستایەکانیان نەکردووە وزۆریش لێیان ڕازین، بەڵام لێرەو لەوێ دەبیستم لە قوتابیان دەدرێ! ئەوە بە کارێکی باشی لە قەڵەم دەدەم، چونکە لە پێشەوە ئاماژەم بۆ کرد پێویستە مامۆستا لەو بوارەدا پسپۆڕن و کارو پیشەی خۆیانە. پاشان بۆ ئەوەی لە نزیکەوە بزانین، کاری لێدان و توندو تیژی چ کاریگەریەکی نەگەتیڤانە دەکاتە سەر دەروونی منداڵان !! مامۆستای پسپۆڕ لە وانەی دەروونزانی پەیمانگای پێگەیاندنی مامۆستایانی ناوەندی هەولێر بەرێز مامۆستا فەیسەڵ لەو بارەیەوە وتی: ئێمە لە وانەکانی خۆماندا، کە دەیخوێنین، کاری لێدان و جۆرەکانی قەدەغەیە!! وە ساڵانە ڕێژەیەکی زۆری قوتابیانی+مامۆستا ئامادە دەکرێن (تخرج) دەکەن، بۆ وانە وتنەوە لە تەواوی بەشەکانماندا، فێرکراون بە هیچ جۆرێك کاری توندو تیژی و لێدان پەنای بۆ نەبردرێت! چونکە کاری لێدان و جۆرەکانی توندو تیژی، بەر ئەنجامی خراپی لێ دەکەوێتەوەو بەڵام ئەمەش بەو مانایە نیە، بە هیچ جۆرێك قوتابی تەمبەڵ و گوێنەڕایەڵ سزا نەدرێت!! چونکە سزا هەر لێدان و توقاندن نییە؟! دەکرێ چەندین جار کەس و کارو بەخێو کەری قوتابی، ئاگادار بکرێتەوە، وەیا گەر هەر بەردەوام بوو لەسەر کاری خۆی‌و ڕێگای دروستی نەگرتە بەر سزای نمرە بڕینی لەگەڵیدا بەکاربهێنن!! یا ئەوەتە کێبڕکێی لەگەڵدا بکرێ، وەك پاداشتی نمرەی زۆر، بۆ ئەو قوتابیانەی زیرەك و گوێ ڕایەڵن. یا لە ڕووی دەرونیەوە وا باشە، شێوازی نەرم و نیان، چونکە مامۆستای تەواو (متكامل) پێم وایە پەنا ناباتە بەر لێدان.

هەروەها مامۆستا فەیسەڵ وتی: زاناکان زۆربەیان تەئکید دەکەنەوە لەسەر سزادان، بەڵام بە بڕواو بۆچونی من، مامۆستای سەرکەوتوو ئەوەیە شێوەی هاورێیەتی ویا مامەڵەی کورو باوکانە دروست دەکات.

هەروەها وتی: مامۆستا پێشرەوی کۆمەڵە، پێویستە خۆیان دەوڵەمەند بکەن بە بابەتی زانستی وانە وتنەوە، گەر ئەو خاڵانەی ئاماژەم بۆ کردن هەر مامۆستایەك ئەو مەرجانەی لەسەر بە دیکرا، ئەوسا زۆر بە دەگمەن پەنا دەبەنە بەر لێدان، وەجگە لەوەش بەرنامەی ئێستا لێدان قەدەغە کراوە بە ڕەسمی. لە دوا پەیڤیدا مامۆستا فەیسەڵ وتی: بۆ دروست کردنی کۆمەڵگایەکی نۆرماڵ و هێمن، پێویستە مامۆستایان لە تەواوی قوتابخانەکان، نەوەیەکی تەندروست، دروست بکەن و لەوێ‌و دروست دەبێت، چونکە بنەمای کۆمەڵگای مەدەنی‌و پێشکەوتوو بناغەکەی لەوێوە دەست پێدەکا، وەسوپاس بۆ رۆژنامەی رزگاری بۆ بە ئەنجام گەیاندنی ئەم کارە.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com